

ten ontwikkelen. Te dien einde werd echter niet het materiaal gebezigd afkomstig uit de reeds opgegraven wespennesten, maar ik stelde mij voor eene bijzonder groote wespencolonie voorloopig te sparen en haar niet dan laat in het najaar op te graven, wanneer alle wespen van zelf zouden zijn uitgestorven. Voor de vangst der ontwikkelde parasieten zou dan het gunstigste oogenblik gekomen zijn, dacht ik.

Maar daar kon je lang wachten! Weken en weken lang werd de ingang van het nest niet leeg van uitvliegende en terugkeerende wespen. Ondertuschen moest ik Leuven verlaten en mijn collega E. Le Tellier nam de taak over, om het nest van tijd tot tijd gade te slaan en eindelijk op 6 December 1912 op te graven! Er was toen buiten geen wesp meer te zien; althans vind ik daarvan geen gewag gemaakt in de ontvangen mededeelingen — maar onder den grond in het nest vond mijn collega niet alleen levende wespen, doch ook poppen en nog onvolwassen larven! Parasieten waren er op dat oogenblik niet veel; die werden echter in den loop der eerste maanden van het volgende jaar in massa gekweekt, o.a. talrijke voorwerpen van *Hypocera vitripennis* Meg., een Phoride, die meer en meer een geregelde bewoonster van wespennesten blijkt te zijn. Haar larve parasiteert waarschijnlijk in het lichaam der wespelarven.

Hieruit blijkt dus, dat onder gunstige omstandigheden de ponderaardsche wespencolonies het nog langer volhouden dan die der hommels en waarschijnlijk slechts door de eigenlijke winterkoude te niet gaan. De omstandigheid, dat er in December nog larven en poppen aanwezig waren, wijst er tevens op, dat deze staten een geweldig einde vinden, hetwelk niet door een intrinsiek beginsel bepaald is, doch haar door een factor buiten haar natuur wordt opgedrongen, n.l. de ruwheid van het klimaat. In verband hiermede leert men ook de mededeelingen en beschouwingen van R. v. Ihering over Braziliaansche hymenoptera beter waardeeren (Zur Frage nach dem Ursprung der Staatenbildung bei den sozialen Hymenopteren, in: Zool. Anz. Vol. 27 (1904) p. 113—118). Deze schrijver ontdekte, dat de hommels, die bij ons elk jaar opnieuw met haar statenvorming moeten beginnen, in Brazilië duurzame staten hebben, die ook den winter of den tijd van het slechte seizoen doorstaan. Daaruit concludeert hij „Die in Europa beobachteten Verhältnisse sind lediglich eine Anpassung an das sukzessiv rauher gewordene Klima, wodurch eine Unterbrechung im Leben der Kolonie für die Dauer des Winters nötig wurde. Die Staaten der Wespen und Hummeln sind daher in

welke andere veen- en moerasplanten — ja, misschien zou 'k me dan laten verleiden 'n philippica „af te steken“ tegen de uitroeiing onzer Limburgsche Flora... door ontginningen!

Maar — nu is daar geen reden voor.

Immers, 'k zal over planten niet spreken.

De gedachte aan 't „Tommerbroek“ is bij me opgekomen, omdat 'k den lezers wilde vertellen over 'n dier, 't welk in dat „broek“ geboren werd.

Zijn wieg heeft daar eenmaal gestaan!

Lang is dat niet geleden. Hoogstens 'n paar jaren hèr!

'k Zeg daar net, „z'n wieg heeft eenmaal gestaan in 't „Tommerbroek“.

Wil me, lieve lezer, vergeven, dat ik me niet goed heb uitgedrukt.

Bezwaarlijk toch kan er gesproken worden van 'n wieg, als men weet, dat 'l beestje, waarover ik het hebben zal... een *bunzing* is!

Europa Sommerstaaten, während sie in den Tropen dauernden Bestand haben“.

Museum-Tuin.

Sedert de laatst gepubliceerde aanwinsten mochten we voor den Museum-tuin nog ontvangen:

- Cruciferae.** Cardamine amara, var. erubescens.
Cardamine pratensis, var. dentata.
Arabis arenosa (rose bloemen).
Cyperaceae. Carex tribuloides.
Gramineae. Melica nutans.
Hypericaceae. Hypericum pulchrum.
Rosaceae. Potentilla argentea, var. arguta.
Scrophulariaceae. Verbascum densiflorum.
Verbascum pyramdatum.
Labiatae. Mentha hirsuta.
Mentha verticillata, (aq × arv.)
Mentha rubra, (aq × arv.) × viridis.
Compositae. Aslher parviflorus.
Inula salicina.
Carduus collinus.
Carduus acanthoides.

De zaad-oogst van de meeste planten, welke in den Museum-tuin staan, is afgeloopen en gaarne zenden wij na ontvangst van 10 cts. in postzegels de gewenschte zaden toe. Men wordt tevens beleefd verzocht kleine papieren zakjes, met de namen der gewenschte planten er op geschreven, bij de aanvraag in te sluiten.

Dringend verzoeken wij thans om voor het Museum, dië wilde planten-zaden te verzamelen, welke nog niet in den tuin aanwezig zijn.

Voor de toezending van planten houden wij ons steeds aanbevolen.

Ten slotte zou het mij hoogst aangenaam zijn, indien de leden, die hun maandschrift toch niet bewaren, mij de nummers wilden toezenden, waarin de planten-lijsten zijn opgenomen.

Maastricht.

SPRENGER.

't Park te Maastricht.

(Vervolg).

Op 't nu volgend gedeelte in 't gazon zien we prachtexemplaren van den **gewonen Olm** (Ulmus Campestris), benevens wederom den **Pyramidaal-olm** met gedraaide blaren.

Daarachter staat de **Hemelboom** (Ailanthus glandulosa) met mooi vederachtig loof.

De groene bloempluimen verspreiden 'n onaangename geur. Dit geuren duurt echter slechts 'n korten tijd.

M'n bunzing dan, werd — beter gezegd — geboren in 't „Tommerbroek“.

En dat hij juist daár 't levenslicht aanschouwde heeft hij waarschijnlijk te danken gehad aan... de zoozeer verfoeide ontginning!

Die ontginning toch is oorzaak geweest, dat er veel hout werd afgekapt. Karrevrachten lakkenbossen werden er in 't „Tommerbroek“ oopen; ehoopt tot groote mijlen.

En... in één dier mijlen is m'n bunzing geboren!

Of z'n aanschouwing van 't levenslicht in een houtstapel iets bijzonders was?...!

Och neen!

Bunzings kiezen bij voorkeur 'n hoop takkenbossen uit, om hun kroost ter wereld te brengen.

Mijn bunzing kan er zich derhalve niet op beroemen, dat hij het levenslicht aanschouwde op 'n plaats, waar zóó velen zijner soortgenooten 't zelfde gedaan hebben en nog doen.